

מאת מכון ממרא - כל הזכויות שמורות

[/https://mechon-mamre.org](https://mechon-mamre.org)

מסכת מכות פרק א

דף א,א פרק א הלכה א משנה כיצד העדים נעשים זוממין מעידים אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה אין אומרין ייעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב גלות אין אומרין יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידין אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה והלא בין היום בין למחר סופו ליתן לה כתובתה אלא אומדים כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו שאם נתאלמנה או נתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה :

דף א,א פרק א הלכה א גמרא א"ר יוסי בן חנינה הכל היה בכלל לא תענה ברעך עד שקר יצא ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו את שאת יכול לקיים בו ועשיתם לו כאשר זמם וגוי את מקיים בו לא תענה ואת שאין את יכול לקיים בו ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו אין את מקיים בו לא תענה ברעך דבר אחר ועשיתם לו לא לזרעו ר' יהושע בן לוי אמר ועשיתם לו שני דברים מסורין לבית דין את תופש אחד מהן יצא דבר שהוא מסור לשמים. כתיב ולא יחלל זרעו בעמיו אין לי אלא זרע שהוא מתחלל

דף א,ב פרק א הלכה א גמרא היא עצמה מניין ודין הוא מה אם הזרע שלא עבר עבירה הרי הוא מתחלל היא שעברה עבירה אינו דין שתתחלל הוא עצמו יוכיח שעבר עבירה ואינו מתחלל לא אם אמרתם באיש שאינו מתחלל בכל מקום תאמר באשה שהיא מתחללת בכל מקום הואיל והיא מתחללת בכל מקום

דין הוא שתתחלל. ואם נפשך לומר לא יחול ולא יחלל אף מי שהיה כשר ונתחלל. בר פדייה אומר המתחלל לא נתחלל היאך זה מתחלל. עדים שנזדממו רבי יוחנן אמר שקר שקר עדים שנזדממו וחזרו ונשתקרו רבי יוחנן אמר שקר שקר רבי לעזר אמר רשע רשע נאמר רשע במחוייבי מיתות ונאמר רשע במחוייבי מכות מה רשע שנאמר במחוייבי מיתות אין ממון אצל מיתה אף רשע שנאמר במחוייבי מכות אין ממון אצל מכות. בר פדייה אמר הוא ינוס לא זוממיו ואין משלמין כל הכתובה אבל משלמין הן טובת הניית כתובה כיצד אומר כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו שמא תמות בחיי בעלה וירשנה בעלה או שמא ימות בעלה בחייה וירש הלה את כתובתה לפי כך הוא משלם:

דף א, ב פרק א הלכה ב משנה מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלף זוז על מנת ליתנם מיכן ועד שלשים יום והוא אומר מיכן ועד עשר שנים אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז בידיו בין ליתנם מיכן ועד שלשים יום בין ליתנם מיכן ועד עשר שנים מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו מאתים זוז ונמצאו זוממים לקוין ומשלמין שלא השם המביאו לידי מכות מביאו לידי תשלומין דברי ר"מ וחכמים אומרים כל המשלם אינו לוקה מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין לוקים שמונים משום לא תענה ברעך עד שקר ומשום ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו דברי ר"מ וחכ"א אינן לוקין אלא ארבעים משלשים בממון ואין משלשים במכות כיצד העידוהו שהוא חייב לחבירו מאתים זוז ונמצאו זוממין משלשין ביניהן העידוהו שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין כל או"א לוקה ארבעים:

דף א, ב פרק א הלכה ב גמרא רב בא בר ממל רב עמרם רב מתנה בשם רב המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו שביעית משמטתו

דף ב,א פרק א הלכה ב גמרא והא תנינן השוחט את הפרה וחילקה בראש השנה ומר ר' לעזר רבי יהודה היא וראוי הוא לתובעו בראש השנה. כיי דמר רבי בא בשם ר' זעירא מכיון שאינו ראוי לתובעו כמי שאינו ראוי להאמינו וכיון שאינו ראוי להאמינו כמי שאינו ראוי ליתן לו מעות וכאן הואיל והוא ראוי ליתן לו מעות ולא נתן נעשית הראשונה מלוה. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב המלוה את חברו על מנת שלא תשמיטינו שמיטה אין השביעית משמטתו והא תנינן בין נותן מיכן ועד שלשים יום בין נותן מיכן ועד עשר שנים ויש עשר שנים בלא שמיטה ר' הונא אמר איתפלגון רב נחמן ורב ששת חד אמר במלוה על המשכון וחרנה אמר בכותב לו פרוזבול. תני שלשים יום לא איתי מהו שלשים יום לא איתי שמואל אמר המלוה את חברו סתם אינו רשאי לתובעו עד שלשים יום עאל רבי יהודה ומר טעמא קרבה שנת השבע שנת השמיטה. לא היא שנת השבע היא שנת השמיטה ומה תלמוד לומר קרבה שנת השבע שנת השמיטה

דף ב,ב פרק א הלכה ב גמרא שלא תאמר כל שלשים יום אין רשאי לתובעו לאחר שלשים יום בהשמט כספים הוא לא יגבנו לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שנת השמיטה ולא כן אמר רבי בא בר ממל רב עמרם רב מתנה בשם רב המלוה את חברו על מנת שלא לתובעו השביעית משמטתו אשכח תני רבי ישמעאל קרבה שנת השבע שנת השמיטה. לא היא שנת השבע היא שנת השמיטה ומה תלמוד לומר קרבה שנת השבע שנת השמיטה שלא תאמר כל שש שנים כרמו לפניו שדהו לפניו ולאחר שש שנים בהשמט כספים הוא לא יגבנו לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שנת השמיטה :

דף ב,ב פרק א הלכה ג משנה אין העדים נעשים זוממים עד שיזומו את עצמן כיצד אמרו מעידין אנו באיש פלוני שהרג את הנפש אמרו להן היאך אתם מעידים שהרי הנהרג הזה או ההורג היה עמנו אותו

היום במקום פלוני אין אלו זוממין אבל אמרו להן היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני הרי אילו זוממין ונהרגין על פיהן באו אחרים והזימום באו אחרים והזימום אפילו מאה כולם ייהרגו ר' יהודה אומר איסטיסיס היא זו אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד :

דף ב,ב פרק א הלכה ג גמרא רבי בא בר ממל והוא שנהרג אבל אם לא נהרג לא הדא היא דתנינן אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא

דף ג,א פרק א הלכה ג גמרא היו עומדין ומעידין עליו שהרג את הנפש בלוד באו אחרים ואמרו להן היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו בחמשה בחדש בקיסרי ובאו אחרים ואמרו להן היאך אתם מעידים שהרי אתם הייתם עמנו בעשרה בחדש בציפורי ההורג אינו נהרג שמא עדים זוממין הן והעדים אינן נהרגין שמא אמת אמרו :

דף ג,א פרק א הלכה ד משנה אין העדים הזוממים נהרגין עד שיוגמר הדין שהרי הצדוקים אומרים עד שייהרג שנאמר נפש תחת נפש אמרו להן חכמים והלא כבר נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו והרי אחיו קיים אם כן למה נאמר נפש תחת נפש יכול משקיבלו עדותן ייהרגו ת"ל נפש תחת נפש הא אינן נהרגין עד שיוגמר הדין :

דף ג,א פרק א הלכה ד גמרא א"ר זעירה הדא אמרה עד זומם אינו נפסל בבית דין אלא מעצמו הוא נפסל פתר לה בהתרייה ותני כן אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בשתי כיתי עדיות ובשתי התריות אבל בעדות אחת ובהתרייה אחת כל עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. מהו כל עדות שבטלה מקצתה בטלה היו עומדין ומעידין עליו בעשרה בניסן שגנב את השור באחד בניסן וטבח ומכר בחמשה בניסן והוזמו באחד

עשר בניסן כל עדות שהעידו מבי בניסן עד חמשה עשר בניסן למפרע הרי אלו פסולין. א"ר בא בר ממל תיפתר במעידין עליו בכרך אחד ולית שמע מינה כלום ותני כן היו מן הראשונים והן האחרונים הוזמו בראשונה אין בכך כלום בשנייה הרי הוא לו עדות אחת בשלישית הרי היא לו

דף ג,ב פרק א הלכה ד גמרא כשתי עדיות. והיכי אמר במעידין עליו בכרך אחד לית שמע מינה כלום לא אתייה אלא על ידי עדיות סגין אמר ר' זעירא הדא אמרה עד זומם אינו נפסל בבית דין אלא מעצמו הוא נפסל:

דף ג,ב פרק א הלכה ה משנה על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט הכתוב שלשה אלא להקיש שלשה לשנים מה שלשה מזימין את השנים אף שנים יזמו השלשה ומניין אפילו מאה ת"ל עדים ר"ש אומר מה שנים אינן נהרגין עד שיהו שניהם זוממין אף שלשה אינן נהרגין עד שיהו שלשתן זוממין ומניין אפי' מאה ת"ל עדים ר' עקיבה אומר לא בא השלישי אלא להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באילו אם כך ענש הכתוב לניטפל לעוברי עבירה בעוברי עבירה על אחת כמה וכמה ישלם שכר לניטפל לעושי מצוה כעושה מצוה מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה מניין אפילו מאה ת"ל עדים א"ר יוסי במה דברים אמורים בדיני נפשות אבל בדיני ממונות תתקיים העדות בשאר רבי אומר אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בזמן שהתרו בהן אבל בזמן שלא התרו בהן מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש:

דף ג,ב פרק א הלכה ה גמרא יאמר דיני ממונות ואל יאמר דיני נפשות שאילו נאמר דיני ממונות ולא נאמר דיני נפשות הייתי אומר דיני ממונות הקלים שלשה מזממין את השנים ושנים אין מזמים את השלשה

מניין אפילו מאה ת"ל עדים או אילו נאמר דיני נפשות ולא נאמר דיני ממונות הייתי אומר דיני נפשות החמורין שנים מזמים את השלשה שלשה אינן מזמים את השנים מניין אפילו הן מאה תלמוד לומר עדים :

דף ג,ב פרק א הלכה ו משנה היו שנים רואין אותו מחלון זה ושנים רואין אותו מחלון זה ואחד מתרה בו באמצע בזמן שמקצתן רואין אילו את אילו הרי אילו עדות אחת ואם לאו הרי אילו שתי עדיות לפיכך אם נמצאת אחת מהן זוממת היא והן נהרגין והשניה פטורה :

דף ד,א פרק א הלכה ו גמרא א"ר ירמיה חמי היך תנינן הכא היו שנים רואין אותו מחלון זה ושנים רואין אותו מחלון זה ואחד מתרה בו באמצע בזמן שמקצתן רואין אילו את אילו הרי אילו עדות אחת ואם לאו הרי אילו שתי עדיות הא אם היו שלשה שלשה לא בדא. א"ר יוסי תנינן שלשה שלשה לא בדא. תנינן הכא מה דלא תנינן בכל סנהדרין הוא והן נהרגין והשנייה פטורה :

דף ד,א פרק א הלכה ז משנה רבי יוסי בי ר' יהודה אומר לעולם אינו נהרג עד שיהו שני עידיו מתרין בו שנאמר על פי שנים עדים ד"א על פי שנים עדים שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן :

דף ד,א פרק א הלכה ז גמרא תני רבי הושעיה הפסוק הזה אמור בשתי כיתי עדים כי יקום עד חמש באיש עד זומם שהוא עונה באיש לענות בו לא בעידותו. עדים זוממין מהו שיהו צריכין לקבל התרייה ר' יצחק בר טבליי בשם רבי לעזר עדים זוממין אינן צריכין לקבל התרייה א"ר אבהו לא חיישון לון א"ר יעקב בר דסי ואית נבולין סגין מאן אילין חמיין חבריהון נפקין מיקטלא ולא אמרין כלום. כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת היו העדים כשרין לזה ופסולין לזה רבי הילא אמר איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש חד

אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה וחרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה. רבי מנא לא מפרש

דף ד, ב פרק א הלכה ז גמרא רבי אבון מפרש רבי יוחנן אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה רבי שמעון בן לקיש אמר כשירין לזה פסולין לזה אמר רבי לעזר מתניתא מסייעה לר' יוחנן מה השנים נמצא א' מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף השלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה מניין אפילו מאה תלמוד לומר עדים ר' יעקב בר אחא איתפלגון רבי חנינה חברין דרבנין ורבנין חד אמר יאות א"ר לעזר וחרנה אמר לא אמר רבי לעזר יאות מאן דאמר יאות אמר ר' לעזר נעשית כעידות אחת ובהתרייה אחת וכל עדות שבטלה מקצתה בטל כולה מאן דאמר לא א"ר לעזר יאות נעשית כשתי כיתי עדים כשירין לזה ופסולין לזה:

דף ד, ב פרק א הלכה ח משנה מי שנגמר דינו וברח ובא לפני אותו ב"ד אין סותרין את דינו כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו מעידין אנו באיש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני ופלוני ופלוני עידיו הרי זה ייהרג סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ סנהדרין ההורג אחת בשבוע נקראת חבלנית ר' לעזר בן עזריה אומר אחד לשבעים שנה רבי טרפון ור' עקיבה אומר אילו היינו בסנהדרין לא נהרג בה אדם מעולם רבן שמעון בן גמליאל אומר אף הן מרבין שופכי דמים בישראל:

דף ד, ב פרק א הלכה ח גמרא סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ דכתיב והיו אלה לכם לחוקת משפט לדרתיכם בכל מושבותיכם ומה תלמוד לומר שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך בערי ארץ ישראל אלא שבערי ישראל מושיבין דיינים בכל ועיר ובחוצה לארץ מושיבין אותן פלכים פלכים. תני רבי דוסתאי בי ר' ינאי אומר מצוה לכל שבט שיהא דן את שבטו דכתיב שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך. תני רבן שמעון בן גמליאל מחוייבי

מיתות שברחו מן הארץ לחוצה לארץ ממיתין אותן
מיד ברחו מחוצה לארץ לארץ אין ממיתין אותן מיד
אלא דנין בתחילה :

מסכת מכות פרק ב

דף ה, א פרק ב הלכה א משנה אילו הן הגולין ההורג
נפש בשגגה היה מעגל במעגילה ונפלה עליו והרגתו היה
משלשל בחבית ונפלה עליו והרגתו היה יורד בסולם
ונפל עליו והרגו הרי זה גולה אבל אם היה מושך
במעגילה ונפלה עליו והרגתו היה דולה בחבית ונפסק
החבל ונפלה עליו והרגתו היה עולה בסולם ונפל עליו
והרגו הרי זה אינו גולה זה הכלל כל שבדרך הורדתו
גולה ושלא בדרך הורדתו אינו גולה :

דף ה, א פרק ב הלכה א גמרא ר' יהודה פוטר עד שיפיל
את כל החבל ר"ש פוטר עד שיתיר את כל המחלצון
מאי דמר ר"ש בפסיקת החבל מה דמר רבי יהודה
בשמיטת המחלצון. רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו
היה מעגל במעגילה בדרך הליכתה והוציא הלה את
ראשו והטיחה לו א"ל היא עלייה היא ירידה. רבי
ירמיה בעא קומי רבי אבהו היה מעגיל במעגילה בדרך
הליכתה והושיטה תינוק את ידו ורצצה א"ל אטרחת
בה היא עלייה היא ירידה :

דף ה, א פרק ב הלכה ב משנה נשמט הברזל מקתו
והרג ר' אומר אינו גולה וחכמי אומרים גולה מן העץ
המתבקע רבי אומר גולה וחכמים אומרים אינו גולה :

דף ה, א פרק ב הלכה ב גמרא מה טעמיה דרבי נאמר
כאן נשילה ונאי להלן כי ישל זיתוך מה נשילה שנאמר
להלן נשירה אף כאן נשירה מה טעמון דרבנין נאמר
כאן נשילה ונאמר להלן ונשל ה' אלהיך את הגוים האל
מפניך וגו' מה נשילה שנאמר להלן מכה אף כאן מכה :

דף ה, ב פרק ב הלכה ג משנה זרק את האבן לרשות הרבים והרג הרי זה גולה רבי אליעזר בן יעקב אומר אם משיצאת האבן מידו והוציא הלה את ראשו וקיבלה הרי זה פטור :

דף ה, ב פרק ב הלכה ג גמרא תני רבי ליעזר בן יעקב ומצא שיהא מצוי לו בשעה שהוא הורגו ויש לו רשות לזרוק את האבן לרשות הרבים אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר שהיה כותלו גוהא :

דף ה, ב פרק ב הלכה ד משנה זרק את האבן לחצירו והרג אם יש רשות לניזק ליכנס לשם גולה ואם לאו אינו גולה שני ואשר יבא את רעהו ביער מה היער רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם יצא חצר שעל הבית שאין רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם אבא שאול אומר מה חטבת העצים רשות יצא האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו ושליח בית דין :

דף ה, ב פרק ב הלכה ד גמרא אמר רבי ינאי טבח שהוא מקצב והכה בין מלמעלה בין מלמטה גולה ואתייה כיי דמר ר' הונא טבח שהוא מקצב והכה לפניו למטון גולה למעלן אינו גולה לאחריו למעלן גולה למטון אינו גולה. אמר רבי יצחק כל מילה ומילה לדעתיה ישב על גבי מיטה ביום ואין דרך התינוק לינתן על גבי המיטה ביום גולה בלילה ודרך התינוק הנתון ע"ג מיטה בלילה אינו גולה ישב לו על גבי עריסה ביום ודרך התינוק לינתן על גבי עריסה ביום אינו גולה בלילה ואין דרך התינוק לינתן על גבי עריסה בלילה גולה. א"ר יוסי בר חנינה היה עומד ומבקש עצים בחצירו ונכנס הפועל ליטול שכרו נתזה הבקעת עליו והזיקתו חייב ואם מת אינו גולה שאינו ביער תני רבי חנינה פטור ולא פליגין מה דמר רבי יוסי בן חנינה בשלא ראו אותו ומה דתני ר' חייה בשראו אותו. אם בשלא ראו אותו כיון שאמר לו היכנס חייב תני ר' חייה פטור כיון שאמר לו היכנס צריך לשמור את עצמו ואית דבעי מימר כיון שאמר לו היכנס נעשית כחצר שותפין. ר' חייה בשם ר' יוחנן

השותפין קונין זה מזה בחצר וממחין זה על ידי זה בחצר וחייבין זה בניזקי זה ולא כן אמר רב ממלא את כל רשות הרבים וזו אינה ממלאה את כל רשות הרבים מכיון שדרכן להלך בחצר כמי שהוא ממלא את כל החצר:

דף ו,א פרק ב הלכה ה משנה האב גולה על ידי בנו והבן על ידי האב הכל גולים על ידי ישראל וישראל גולים על ידיהם חוץ מעל ידי גר תושב וגר תושב על ידי גר תושב הסומא אינו גולה דברי ר' יהודה ר"מ אומר גולה השונא אינו גולה ר' יוסי בי ר' יהודה אמר השונא נהרג מפני שהוא כמועד רבי שמעון אומר יש שונא גולה ויש שונא שאינו גולה כל שהוא יכול לומר לדעת הרג אינו גולה ושלא לדעת הרג הרי זה גולה:

דף ו,א פרק ב הלכה ה גמרא א"ר זעירא תנא רבי שילא בר בונה כלפי שנא' גואל הדם הוא ימית את הרוצח הרי מי שהכה את בנו אין בנו השני נעשה גואל הדם להמית את אביו אבל אח שהכה את אחיו אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו. תני ר' לעזר בן יעקב כלפי שנאמר גואל הדם הוא ימית את הרוצח הרי מי שהכה את בנו השני נעשה גואל הדם להמית את אביו אבל אח שהכה אחיו אין אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו ומניין אפילו אמר שאינו יכול להקבילו ת"ל בפגעו בו הוא ימיתנו: והסומא. א"ר בא מאן תנא סומא ר' יודה דר' יודה פוטרנו מכל מצות האמורות בתורה דתנין תמן ר' יודה אומר כל שלא ראה מאורות מימיו לא יפרוש את שמע. הא אם ראה פורש. ושניהן מקרא אחד דרשו בלא ראות ר"מ אומר לרבות את הסומא ר' יודה אומר פרט לסומא. מחלפה שיטתיה דרבי מאיר תמן הוא אמר פרט וכא הוא אמר לרבות אמר רבי חנינה בריה דרבי הלל ביושב בבית אפל היא מתניתה כך אנו אומרים היושב בבית אפל לא יפרוש את שמע ברם הכא בלא ראות לרבות את הסומא. מה מקיימין רבנין בלא ראות להביא את המכה בלילה:

דף ו,א פרק ב הלכה ו משנה לאיכן גולין לערי מקלט לשלש שבעבר הירדן ולשלש שבארץ כנען שנאמר את שלש הערים תתנו מעבר לירדן וגו' עד שלא נבחרו שלש שבארץ ישראל לא היו שלש שבעבר הירדן קולטות שנאמר שש ערי מקלט תהיינה עד שיהו שלשתן קולטות כאחת ומכוונות להם דרכים מזו לזו שנאמר תכין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יהרגנו בדרך וידברו איליו רבי מאיר אומר אף הוא מדבר על ידי עצמו שנאמר וזה דבר הרוצח רבי יוסי בי רבי יהודה אומר בתחילה

דף ו,ב פרק ב הלכה ו משנה אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט וב"ד שולחין ומביאין אותו משם מי שנתחייב מיתה הרגוהו ושלא נתחייב מיתה פטרוהו ושנתחייב גלות מחזירין אותו למקומו שנאמר והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים ואחד שעבר ממשיחותו רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח לפיכך אימותיהן של כהנים מספקות להן מחייה וכסות כדי שלא יתפללו על ביניהן שימותו נגמר דינו ומת כהן גדול הרי זה אינו גולה אם עד שלא נגמר דינו מת כהן גדול ומינו כהן אחר תחתיו ולאחר מיכן נגמר דינו חוזר במיתתו של שני נגמר דינו בלא כהן גדול ההורג כהן גדול וכהן גדול שהרג אינו יוצא משם לעולם ואינו יוצא לא לעדות מצוה ולא לעדות ממון ולא לעדות נפשות ואפי' ישראל צריכין לו ואפילו שר צבא ישראל כיואב בן צרויה אינו יוצא משם לעולם שנאמר שמה שם תהא דירתו ושם תהא מיתתו ושם תהא קבורתו כשם שהעיר קולטת כך תחומה קולט רוצח שיצא חוץ לתחום ומצאו גואל הדם רבי יוסי הגלילי אומר מצוה ביד גואל הדם ורשות ביד כל אדם ר' עקיבה אומר רשות ביד גואל הדם וכל אדם אין חייבין עליו אילן שהוא עומד בתוך התחום ונופה נוטה חוץ לתחום או עומד חוץ לתחום ונופה נוטה בתוך התחום הכל הולך אחר הנוף הרג באותו העיר גולה משכונה

לשכונה ובן לוי גולה מעיר לעיר כיוצא בו רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להם רוצח אני אמרו לו אע"פ כן יקבל מהן שנאמר וזה דבר הרוצח:

דף ו, ב פרק ב הלכה ו גמרא שלש עיירות הפריש משה בעבר הירדן ומשבאו לארץ הפרישו עוד שלש אילו ואילו לא היו קולטות עד שכיבשו וחילקו כיון שכיבשו וחילקו נתחייבה הארץ בשמיטין וביובלות והיו אילו ואילו קולטות. שלש ערים שהפרישו בארץ ישראל היו מכוונות כנגד שלש ערים שהפריש משה בעבר הירדן כשתי שורות של כרם את חברון ביהודה כנגד בצר במדבר ואת שכס בהר אפרים כנגד ראמות בגלעד את קדש בגליל כנגד גולן בבשן. עד שלא הפרישו שכס בהר אפרים לא היתה קולטת הפרישו קרית יערים תחתיה עד שכיבשו את שכס. עד שלא הפרישו קדש בגליל לא היתה קולטת הפריש גמלה תחתיה עד שכיבשו את קדש. ושלשת. שיהו משולשות כדי שתהא מחברון ליהודה כמחברון לשכס ומחברון לשכס כמשכס לקדש נפלה אחת מהן בונין אותה מאותו השבט ומניין אף בשאר כל השבטים ת"ל שש שיהו מכוונות וקולטות כראשונות. הערים הללו אין בונין אותם לא כרכים גדולים ולא עיירות קטנות אלא בינונית אין בונין אותה אלא על השוק אם אין שם שוק עושין לשם שוק אין בונין אותם אלא על המים אם אין שם מים מביאין לשם מים נתמעטו דיוריהן מביאין אחרים תחתיהן אם אין שם אוכלוסין מביאין לשם כהנים לויים וישראלים. אין עושין בתוכן לא בית הבד ולא בית הבצירה דברי רבי נחמיה וחכמים מתירין אין מפשילין בתוכן חבלים ואין עושין בתוכן כלי זכוכית בשביל להרגל את הרגל לשם רבי יוחנן שלח לרבנין דתמן תרתין מילין אתון אמרין בשם רב ולית אינון כן אתון אמרין בשם רב יפת תואר

דף ז, א פרק ב הלכה ו גמרא לא התירו בה אלא בעילה ראשונה בלבד ואני אומר ולא בעילה ראשונה ולא

בעילה אחרונה אלא לאחר כל המעשים ואחר כן תבוא עליה ובעלתה אחר כל המעשים ואתון אמרין בשם רב סבור היה יואב שקרנות המזבח קולטת ואינו קולט אלא גגו של שילו קולט ושל בית העולמים אינו קולט ואני אומר לא מזבח קולט ולא גגו קולט ולא של שילו קולט ולא של בית העולמים קולט אין לך קולט אלא שש ערי מקלט בלבד. ואיפשר יואב דכתיב ביה תחכמוני ראש השלישי היה טועה בדבר זה. אמר רבי תנחומא לסנהדרין ברח כהדא דת הרוגי בית דין נכסיהן ליורשין הרוגי מלכות נכסיהן למלכות אמר יואב מוטב שאיהרג בבית דין ויירשוני בני ואל יהרגיני המלך ויירשני כד שמע שלמה כן אמר לממונו אני צריך מיד והסירות דמי חנם אין ממונו חנם וישלח ביד בניהו ויפגע בו וימיתו ויקברוהו בביתו במדבר וכי מדבר היה ביתו אלא ללמדך שכיון שמת יואב שר צבא ישראל נעשו ישראל כמדבר. אין תימר שהיה בוזז ובונה להן דימוסיות ומרחצאות שבח ואין תימר שהיה בוזז ומאכיל חכמים ותלמידיהם שבח שבחים. ומניין שהיתה סנהדרין גדולה אצל המזבח ולא תעלה במעלות על מזבחי ומה כתיב תמן ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. תני ר' ליעזר בן יעקב אומר מקלט מקלט כתיב בפרשת דרכים כדי שיהא הרוצח רואה את הכתוב והולך אמר ר' אבון כמין יד היתה מראה להן את הדרך. אמר רבי פינחס (תהילים כה) טוב וישר למה הוא טוב שהוא ישר ולמה הוא ישר שהוא טוב על כן יורה חטאים בדרך שמורה דרך תשובה. שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו אמרו להם חטאים תרדף רעה שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו אמרה להן הנפש החוטאת היא תמות שאלו לקודשא בריך הוא חוטא מהו עונשו אמר להן יעשו תשובה ויתכפר לו. היינו דכתיב על כן יורה חטאים בדרך יורה לחטאים דרך לעשות תשובה. כתיב כצפור לנוד כדרור לעוף כן <איש נודד ממקומו> ותימר אכן תיפתר שהיה עת ועונה כיי דמר רבי יוסי בן חלפתא עתים הן לתפילה אמר דוד לפני הקב"ה רבון העולמים בשעה שאני

מתפלל לפניך תהא עת רצון דכתיי ואני תפילתי לך ה' עת רצון. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בכל מקום שנאמר דיבור

דף ז, ב פרק ב הלכה ו גמרא חידוש מקרא שם והכתיב וידבר אלהים וכו' גרס"ה מהו וישב עמם. רבנן דקיסרין בשם רבי שילה שאם היה תלמיד חכם עושים לו בית וועד. שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן משבאו לארץ הפרישו עוד שלש ולעתיד לבוא מפרישין עוד שלש שנאמר שלש שלש שלש הרי תשע אבא שאול אומר שלש שלש שלש שלש הרי תשע ועוד הרי שנים עשר ר' נהוראי אומר שלש שלש שלש הרי ט' ועוד הרי י"ב על השלש הרי ט"ו. כתיב שש ערי מקלט תהיינה לכם שיהו ששתן קולטות כאחת ותימר אכן ותייא כיי דמר ר' שמואל בשם ר' אחא חמשה דברים חסר מקדש אחרון ממקדש ראשון דכתיב עלו ההר והבאתם עץ וגו' עד ואכבדה ואכבד כתיב חסר ה"א אילו ה' דברים שחסר מקדש אחרון ממקדש ראשון ואילו הן אש ארון אורים ותומים שמן המשחה ורוח הקודש. אמר אביי תלמיד חכם צריך לפרסם את עצמו היך בר נש דחכם חדא מיכלה ואזיל לאתר ואינון מייקרין ליה כד הוא חכם תרין מיכלה צריך לומר לון חדא מיכלא אנא חכים רב הונא אמר אומר בשפה רפה והימין פשוטה לקבל. מה טעמא דר' יודה כי יחס לבבו א"ר אבהו וחוזר במיתתו של שלישי א"ר אבהו צרכו לדבר שולחין ומביאין אותו משם. א"ר יוסי מתניי לא אמרה כן אלא אפיי ישראל צריכין לו אפילו שר צבא כיואב בן צרויה אין יוצא משם לעולם שנאמר שמה שם תהא דירתו וכו' :

דף ז, ב פרק ב הלכה ז משנה ומעלות היו שכר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלות להן שכר וחוזר לשררה שהיה בה דברי רבי מאיר ורבי יהודה אומר לא היה חוזר לשררה שהיה בה :

דף ז, ב פרק ב הלכה ז גמרא תני ר' יודה אומר למחלוקת ניתנו רבי אומר לבית דירה ניתנו ותייא דרבי יוסי כר' יודה ודר' מאיר

דף ח, א פרק ב הלכה ז גמרא כדעתיה דתנינן מעלות היו שכר ללוים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לא היו מעלות שכר ללוים. רבא בשם רב יודה רבי זעירא בשם מר עוקבא אין מקדרין אלא בחבל של חמשים אמה ר' זירא בשם רב חסדא אומר אין מקדרין לא בערי הלוים ולא במקום עגלה ערופה ותייא מכאן דאמר אלף אמה מגרש ואלפים תחום שבת ברם כמאן דמר אלף מגרש ואלפיים שדות וכרמים. כלום למדו לתחום שבת לא מתחום ערי לויים לעיקר אין מקדרין לטפילה מקדרין. ומניין שלא יהו קוברין בערי הלויים ר' אבהו בשם ר' יוסי בר חנינה ומגרשיהם יהו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם לחיים ניתנו ולא לקבורה ניתנו:

מסכת מכות פרק ג

דף ח, א פרק ג הלכה א משנה אילו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנידה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר אלמנה וגרושה חייבין עליה משום שני שמות גרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום שם אחד בלבד:

דף ח, א פרק ג הלכה ב משנה הטמא שאכל את הקודש והבא אל המקדש טמא האוכל חלב ודם ונותר ופיגול וטמא השוחט והמעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכיפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אבל טבל ומעשר ראשון שלא ניטלו תרומתו ומעשר שני והקדש

שלא נפדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב ר' שמעון אומר כל שהוא וחכמים אומרים כזית אמר להן ר"ש אין אתם מודין לי באוכל נבילה כל שהוא חייב אמרו לו מפני שהוא כברייתה אמר להן אף חיטה אחת כברייתה:

דף ח, א פרק ג הלכה ג משנה האוכל ביכורים עד שלא קרא

דף ח, ב פרק ג הלכה ג משנה עליהן קדשי קדשים חוץ לקלעים קדשים קלין מעשר שני חוץ לחומה השובר את העצם בפסח טהור ה"ז לוקה ארבעים אבל המותיר בטמא והשובר בטמא אינו לוקה ארבעים:

דף ח, ב פרק ג הלכה ד משנה הנוטל אם על הבנים ר' יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצוה בלא תעשה שיש בה קום ועשה אין חייבין עליה:

דף ח, ב פרק ג הלכה ה משנה הקורח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שרט שריטה אחת על חמשה מתיר או חמש שריטות על מת אי חייב על כל אחת ואחת על הראש שתיים אחת מיכן ואחת מיכן ועל הזקן שתיים מיכן ואחת מלמטן ר' אלעזר אומר אם נטלן כולן כאחת אינו חייב אלא אחת ואינו חייב עד שיטלנו בתער רבי ליעזר אומר אפילו אם ליקטו במלקט או ברהיטני חייב:

דף ח, ב פרק ג הלכה ו משנה הכותב כתובת קעקע כתב ולא קיעקע קיעקע ולא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקעקע בדיו ובכוחל ובכל דבר שהוא רושם ר"ש בן יהודה משום רבי שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם השם שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בכס אני ה':

דף ח,ב פרק ג הלכה ז משנה נזיר שהיה שותה ביין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה

דף ט,א פרק ג הלכה ז משנה חייב על כל אחת ואחת היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תיטמא אל תיטמא והוא מיטמא חייב על כל אחת ואחת היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת היה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולובש חייב על כל אחת ואחת:

דף ט,א פרק ג הלכה ח משנה יש חורש תלם אחד וחייב עליו משום שמונה לאוין החורש בשור ובחמור והם מוקדשין בכלאים בכרם ושביעית ויום טוב וכהן ונזיר ואף בית הטומאה חנניה בן חכינאי אומר אף הלוּבש כלאים אמרו לו אינו השם אמר להן אף לא הנזיר הוא השם:

דף ט,א פרק ג הלכה ט משנה כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנאמר במספר ארבעים מיניין שהוא סמוך לארבעים רבי יהודה אומר ארבעים שלימות ואיכן הוא לוקה את היתירה בין כתיפיו:

דף ט,א פרק ג הלכה י משנה אין עומדין אותו אלא במכות הראויות להשתלש אמדוהו לקבל ארבעים לקה מקצת ואמרו אינו יכול לקבל ארבעים פטור אמדוהו לקבל שמונה עשרה משלקה אמרו יכול הוא לקבל ארבעים פטור עבר עבירה שיש בה שני לאוין אמדוהו אומד אי לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה:

דף ט,ב פרק ג הלכה יא משנה כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך וחזן הכנסת אוחז בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא

מגלה את לבו והאבן נתונה מאחוריו חזן הכנסת עומד עליה ורצועה של עגל בידו כפולה אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות עולות ויורדות בה ידה טפח ורחבה טפח ומגעת על פי כריסו ומכה שליש מלפניו ושתי ידות מאחוריו ואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב אלא מוטה שנאמר והפילו השופט והכהו לפניו וגו' והמכה מכה בידו אחת בכל כוחו והקורא קורא אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה וגו' והפלא ה' אלהיך את מכותך וגו' וחוזר לתחילת המקרא ואם מת תחת ידו פטור הוסיף לו רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידיו נתקלקל בין בריעי בין במים פטור רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים :

דף ט,ב פרק ג הלכה יב משנה כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתן שנאמר ונקלה אחיך לעיניך משלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניה ב"ג ומה אם העובר עבירה אחת נפשו ניטלת עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתינתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונכרתו הנפשות העושו' מקרב עמם ואומר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה ר"ש ברבי אומר הרי הוא אומר רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ומה אם הדם שנפשו של אדם חתה ממנו הפורש ממנו מקבל שכר גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן הפורש מהן על אחת כו"כ שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות :

דף ט,ב פרק ג הלכה יג משנה ר' חנינה בן עקשיה אומר רצה המקום ברוך הוא לזכות ישראל לפיכך הרבה להן תורה ומצוה שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר :

[לא מצאנו גמרא ירושלמית בפרק הזה.]